

ส่วนที่ ๒ ผู้ป่วยคดี

มาตรา ๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้พนักงานสอบสวนหรือศาลส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปรับการตรวจที่สถานบำบัดรักษาพร้อมทั้งรายละเอียดพฤติกรรมแห่งคดี

เมื่อสถานบำบัดรักษารับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้แล้ว ให้จิตแพทย์ตรวจวินิจฉัยความผิดปกติทางจิตและทำความเข้าใจเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานสอบสวนหรือศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถต่อสู้คดีได้หรือไม่ แล้วรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีให้พนักงานสอบสวนหรือศาลทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ และอาจขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสี่สิบห้าวัน

เพื่อประโยชน์ในการประเมินความสามารถในการต่อสู้คดี ให้สถานบำบัดรักษามีอำนาจเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือจำเลยจากสถานพยาบาลอื่นได้

ให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการตรวจวินิจฉัยความผิดปกติทางจิตตามวรรคสองโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขัง และมีความจำเป็นต้องรับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในสถานบำบัดรักษาเพื่อการสังเกตอาการ ตรวจวินิจฉัย บำบัดรักษาและประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีสถานบำบัดรักษาอาจขอให้พนักงานสอบสวนหรือศาลกำหนดวิธีการ เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันอันตรายก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

อธิบาย บทบัญญัติในมาตรานี้ เป็นการขยายความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถึงวิธีปฏิบัติที่เป็นไปได้ในสถานการณ์ปัจจุบันและสอดคล้องกับการปฏิบัติที่เป็นอยู่แล้ว กล่าวคือ

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นบทบัญญัติมาตั้งแต่สมัยก่อนที่ระบบราชการแตกต่างไปจากสมัยปัจจุบัน ซึ่งการปฏิบัติต่างไปจากบทบัญญัติที่ปรากฏ ดังนี้

“มาตรา ๑๔ ในระหว่างทำการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีเหตุควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็น ผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณีสั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้นั้นเสร็จแล้วให้เรียกพนักงานแพทย์ผู้นั้นมาให้ถ้อยคำ หรือให้การว่าตรวจได้ผลประการใด ...”

การปฏิบัติตามมาตรานี้ที่ผ่านมาพนักงานสอบสวนหรือศาลจะทำเรื่องส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่มีเหตุควรเชื่อว่า จะเป็นผู้วิกลจริตไปยังโรงพยาบาลโรคจิต เพื่อให้จิตแพทย์ตรวจและให้ความเห็น ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งโรงพยาบาลนิติจิตเวช พนักงานสอบสวนและศาลก็จะส่งผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลดังกล่าว (ปัจจุบันโรงพยาบาลนิติจิตเวชได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์) การส่งตัวผู้ป่วยดังกล่าวก็ไม่มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน เพราะในดับบทบัญญัติมาตรา ๑๔ ใช้คำว่า “สั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้นั้น” และพนักงานแพทย์ มิได้ระบุนิยามไว้ว่าหมายถึงแพทย์ในสังกัดใด บทบัญญัติในมาตรานี้ ปรากฏอยู่ตั้งแต่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๘ โดยไม่ได้มีแก้ไขเลยตลอดมา

มาตรา ๓๕ วรรคแรกจึงระบุให้ชัดเจนลงไปว่า ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลส่งผู้ต้องหาหรือจำเลย ไปรับการตรวจที่สถานบำบัดรักษา (ตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑) พร้อมทั้งระบุรายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดี ที่มีเหตุควรเชื่อว่า ผู้นั้นเป็นผู้วิกลจริต ไปด้วย

เพราะการตรวจวินิจฉัยโรคของแพทย์โดยทั่วไปนั้น อาการของผู้ป่วย พฤติการณ์ของผู้ป่วย เป็นเรื่องสำคัญที่แพทย์จะนำไปประกอบการวินิจฉัยโรค โดยเฉพาะโรคทางจิตเวช ดังนั้น ผู้ส่งไปตรวจ จำต้องระบุรายละเอียดต่างๆ ในสำนวนคดีไปด้วย รวมถึงคำให้การของพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ต่างๆ ไปด้วย*

* ในขณะที่ผู้เขียนไปฝึกอบรม ศึกษาอยู่ในประเทศเยอรมัน เมื่อประมาณ ๔๐ ปีเศษมาแล้ว ศาสตราจารย์ผู้อำนวยการสถาบันที่ผู้เขียนไปฝึกอบรมนั้น ขณะนั้นท่านได้รับแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญประจำศาล เมื่อศาลจะขอความเห็นจากท่าน ศาลจะส่งสำนวนคดีที่จะขอความเห็นนั้นมายังผู้เชี่ยวชาญ พร้อมกับประเด็นคำถามที่ศาลต้องการ

สำหรับข้อความในวรรคสองของมาตรา ๓๕ นี้ กำหนดให้จิตแพทย์เป็นผู้ตรวจวินิจฉัยและทำความเข้าใจ พร้อมทั้งรายงานความเห็นกลับไปให้พนักงานสอบสวนหรือศาล ภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้และอาจขยายเวลาได้อีกไม่เกิน ๔๕ วัน

วรรคสามให้อำนาจสถานบำบัดรักษาที่จะเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือจำเลย จากสถานพยาบาลอื่นได้ เพราะการตรวจวินิจฉัยความผิดปกติทางจิต จำเป็นต้องได้ประวัติการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลอื่นด้วย

สำหรับวรรคสี่ ให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสองมาใช้บังคับ

ส่วนวรรคห้า เนื่องจากผู้ที่ จะได้รับการตรวจวินิจฉัย เป็นผู้ที่อยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนหรือศาล เมื่อจะรับตัวไว้ตรวจในสถานบำบัดรักษา พนักงานสอบสวนหรือศาลจึงมีหน้าที่กำหนดวิธีการควบคุมตัวผู้ป่วย เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับผู้ป่วยด้วย

วรรคหก เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและการประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ก็เพื่อให้การปฏิบัติตามมาตรานี้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและตามระเบียบที่คณะกรรมการออกตามมาตรา นี้ การรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินความสามารถในการต่อสู้คดี ให้ใช้แบบ ผค.๑*

มาตรา ๓๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สถานบำบัดรักษารับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ควบคุมและบำบัดรักษาโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลย จนกว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหายหรือทุเลาและสามารถต่อสู้คดีได้ เว้นแต่พนักงานสอบสวนหรือศาลจะมีคำสั่งหรือมีกฎหมายบัญญัติไว้

---

*ระเบียบคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการตรวจวินิจฉัย การประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีและผลการบำบัดรักษาของผู้ป่วยคดี การรายงานผลการบำบัดรักษาและทำความเข้าใจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๗๐ ง หน้า ๑๒

เป็นอย่างอื่น

ให้จิตแพทย์ผู้บำบัดรักษาทำรายงานผลการบำบัดรักษาส่งให้พนักงานสอบสวนหรือศาลภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ ในกรณีที่จิตแพทย์เห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยยังไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้รายงานผลการบำบัดรักษาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เว้นแต่พนักงานสอบสวนหรือศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในระหว่างการบำบัดรักษา เมื่อจิตแพทย์ผู้บำบัดรักษาเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการบำบัดรักษาจนความผิดปกติทางจิตหายหรือทุเลา และสามารถต่อสู้คดีได้แล้วให้รายงานผลการบำบัดรักษาต่อพนักงานสอบสวนหรือศาลทราบโดยไม่ชักช้า

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการบำบัดรักษาตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

อธิบาย มาตราบัญญัติให้รับกับมาตรา ๑๔ วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติว่า

“ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่า ผู้ต้องหา หรือจำเลย เป็นผู้วิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้งดการสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาไว้จนกว่าผู้นั้นหายวิกลจริตหรือสามารถต่อสู้คดีได้ และให้มีอานจส่งตัวผู้นั้นไปยังโรงพยาบาลโรคจิต หรือมอบให้แก่ผู้อนุบาลข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้อื่นที่เต็มใจไปปรับดูแลรักษาก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควร”

บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาข้างต้นบัญญัติเพียงให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นผู้วิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ แต่มิได้บัญญัติถึงกรณีที่ผู้วิกลจริตหายแล้วกลับมาต่อสู้คดีอีกจะดำเนินการอย่างไร โดยให้ผู้ส่งนั้นไปยังโรงพยาบาลโรคจิตเลย ภายใต้แนวคิดในขณะนั้นว่า โรงพยาบาลโรคจิตเป็นที่คุมขังนักโทษที่วิกลจริตเท่านั้น^(๔) จึงมิได้คำนึงถึงว่า โรงพยาบาลโรคจิตจะรักษาคนวิกลจริตให้หาย

^(๔) สุพัฒน์ นุญญานิตย์. โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา. เวชสารกรมการแพทย์ ๒๕๑๕; ๒๑: ๑-๒๙

ได้ และกรณีมอบผู้วิกลจริตให้แก่ผู้อนุบาล ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้อื่นที่
เต็มใจรับไปดูแลรักษานั้น ก็ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ดังนั้น บทบัญญัติในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพจิต
พ.ศ. ๒๕๕๑ นี้ได้กำหนดขั้นตอนให้สถานบำบัดรักษาปฏิบัติ โดยให้จิตแพทย์
ทำรายงานผลการบำบัดรักษาของตน ส่งให้พนักงานสอบสวนหรือศาลภายใน
๑๘๐ วัน และเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการบำบัดรักษาจนหายหรือทุเลา
และสามารถต่อสู้คดีได้แล้ว ต้องรายงานผลการบำบัดรักษาต่อพนักงาน
สอบสวนหรือศาลโดยไม่ชักช้าและให้ทำตามระเบียบคณะกรรมการสุขภาพ
จิตแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการตรวจวินิจฉัย
การประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีและผลการบำบัดรักษาของผู้ป่วยคดี
การรายงานผลการบำบัดรักษาและการทำความเข้าใจ พ.ศ. ๒๕๕๑* เช่นเดียวกับ
กับการปฏิบัติตามมาตรา ๓๕

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ส่งผู้ป่วยคดีไปคุมตัวหรือ
รักษาไว้ในสถานพยาบาลตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่ง
ประมวลกฎหมายอาญา หรือตามมาตรา ๒๔๖ (๑) แห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา ให้ศาลส่งสำเนาคำสั่งไปพร้อมกับผู้ป่วยคดี และ
ให้สถานบำบัดรักษารับผู้ป่วยคดีไว้ควบคุมและบำบัดรักษาโดยไม่ต้องได้
รับความยินยอมจากผู้ป่วยคดี

ให้จิตแพทย์ผู้บำบัดรักษารายงานผลการบำบัดรักษาและความ
เห็นต่อศาลภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับผู้ป่วยคดีไว้ ในกรณี
ที่จิตแพทย์เห็นว่ามีความจำเป็นต้องบำบัดรักษาผู้ป่วยคดีต่อไปให้รายงาน
ผลการบำบัดรักษาและความเห็นต่อศาลทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เว้นแต่
ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

---

*ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๗๐ ง หน้า ๑๒

ในการควบคุมและบำบัดรักษา สถานบำบัดรักษาอาจขอให้ศาล กำหนดวิธีการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันอันตรายก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการบำบัดรักษาและการ ทำความเห็นตามวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

อธิบาย มาตรานี้เป็นกำหนดมาตรการการปฏิบัติ ในกรณีศาลมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้มีความผิดปกติทางจิตไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ วรรคสองหรือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖(๑) ดังนี้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๘ ถ้าศาลเห็นว่า การปล่อยตัวผู้มีความผิดปกติทางจิตไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๘ จะไม่เป็นการปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้

คำว่า จิตบกพร่อง โรคจิต จิตฟั่นเฟือน เท่าที่ผ่านมา ศาลฎีกามีได้ให้คำอธิบาย แต่ละภาวะว่าหมายถึงอะไร แตกต่างกันอย่างไรมื่อศาลจะยกประโยชน์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๕ ศาลมักจะอ้างรวมๆ กันไป ซึ่งก็อนุมานได้ว่า ภาวะทั้ง ๓ ดังกล่าว จะตรงกับความหมายของความผิดปกติทางจิต ซึ่งนิยามไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้นเอง และที่ศาลเห็นว่า หากปล่อยคนเหล่านั้นไว้ จะไม่เป็นการปลอดภัยแก่ประชาชน นั่นก็หมายความว่า บุคคลดังกล่าว เป็นบุคคลที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้นเอง ศาลจึงมีคำสั่งให้ส่งตัวไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล ดังนั้น มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงบัญญัติรองรับมาตรา ๔๘ ในประมวลกฎหมายอาญา โดยให้สถานบำบัดรักษาเป็นผู้รับตัวไว้โดยควบคุมและบำบัดรักษาพร้อมกันไป โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากตัวผู้ป่วย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๙ ในกรณีศาลพิพากษาลงโทษจำคุกหรือพิพากษาว่ามีความผิด แต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษบุคคลใด ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกับการเสพสุราเป็นอาชญา หรือการเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ศาลจะกำหนดในคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นจะต้องไม่เสพสุรา ยาเสพติดให้โทษอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่างภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันปล่อยตัว เพราะรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษก็ได้

ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวในวรรคแรก ไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งให้ส่งตัวไปคุมไว้ในสถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

จะเห็นว่า บุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนดเงื่อนไขในคำพิพากษาเป็นผู้เสพสุราเป็นอาชญาหรือติดยาเสพติดให้โทษนั้น ตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็เข้าข่ายเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิต ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ นั่นเอง เมื่อศาลส่งบุคคลดังกล่าวไปยังสถานพยาบาลในวรรคสอง มาตรา ๔๘ ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงบัญญัติให้สถานบำบัดรักษาทำหน้าที่รับผู้ป่วยประเภทนี้เข้ารับการบำบัดรักษาตามที่ศาลส่งตัวมา

ในกรณีตามมาตรา ๒๔๖(๑) แห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญานั้น เป็นกรณีที่ผู้ได้รับโทษจำคุกแล้วเกิดวิกลจริตขึ้น กฎหมายบัญญัติให้ตัวจำเลย สามี่ ภริยา ญาติของจำเลย พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ร้องขอต่อศาลให้ทุเลาโทษจำคุกไว้ก่อน จนกว่าความวิกลจริตจะหมดไป ในระหว่างนั้น ศาลจะสั่งให้ผู้วิกลจริตนั้นอยู่ในความควบคุมในสถานที่อันควร นอกเรือนจำก็ได้ สถานที่อันควรดังกล่าวนี้ ในเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง* และต้องกำหนดวิธีการควบคุมและบำบัดรักษาที่เหมาะสมกับสภาพของจำเลย ตลอดจนกำหนดมาตรการ เพื่อป้องกันกรหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้มีการบำบัดรักษาผู้วิกลจริต ดังต่อไปนี้

---

*ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ เล่มที่ ๑๒๖ ตอนที่ ๓๘ ก หน้า ๑-๘

ข้อ ๒๓ ให้ผู้ดูแลสถานที่ซึ่ง จัดให้มีการบำบัดรักษาทางจิตแก่ผู้ถูก กักขัง ซึ่งวิกลจริต โดยจัดให้จิตแพทย์ตรวจวินิจฉัยความผิดปกติทางจิตและ ทำความเห็นเพื่อประกอบแนวทางในการบำบัดรักษา

ข้อ ๒๔ ให้ผู้ดูแลสถานที่ซึ่งสอบถามผู้ถูกขังในเรื่องอาการเจ็บป่วย หรือความผิดปกติของสภาพร่างกายและจัดทำบันทึกในเบื้องต้น หากพบว่า มีอาการเจ็บป่วยหรือเห็นว่า จะต้องได้รับการรักษาเป็นพิเศษ ซึ่งจะต้องได้รับการ รักษาโดยเร็ว ต้องรีบจัดการให้ผู้ถูกขังได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที

ในกรณีที่ผู้ถูกขังตามวรรคหนึ่งมีความจำเป็นต้องได้รับการรักษาออก สถานที่ยัง ให้ผู้ดูแลสถานที่ซึ่งนำตัวผู้ถูกขังไปรักษาพยาบาลยังสถานพยาบาล ที่ใกล้เคียงได้และให้รายงานต่อศาล ซึ่งสถานที่ซึ่งนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจ

ข้อ ๒๕ ให้ผู้ดูแลสถานที่ซึ่ง จัดให้มีการดูแลที่ที่เหมาะสมกับสภาพของ ผู้ถูกขัง ซึ่งมีกรรมและผู้ถูกขัง ซึ่งเพิ่งคลอดบุตร

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่เป็นผู้ถูกขัง ซึ่งคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงสามปีและ ต้องเลี้ยงดูบุตรนั้น ให้ผู้ดูแลสถานที่ซึ่ง จัดให้ผู้ถูกขังและบุตรอยู่ด้วยกัน ใน ลักษณะที่ผู้ถูกขังสามารถเลี้ยงดูบุตรของตนได้ตามความเหมาะสม

เว้นแต่ เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเหตุอื่นที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ดูแลสถานที่ซึ่ง จะจัดให้ผู้ถูกขังและบุตรอยู่ แยกกันชั่วคราว จนกว่าเหตุยกเว้นหมดไปก็ได้ และให้ผู้ดูแลสถานคุมขังแจ้ง ให้ศาลที่มีคำสั่งทราบ โดยไม่ชักช้า

เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า วรรคสามของมาตรา ๓๗ แห่งพระราช บัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑

ได้บัญญัติไว้สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ และการทำ รายงานผลการบำบัดรักษาและการทำความเห็นของจิตแพทย์ ก็เป็นไปตาม ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด* ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อ ๒๓ ของกฎกระทรวง ดังกล่าวด้วย

* ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๗๐ ง หน้า ๑๒

ข้อสังเกต กรณีที่ผู้ต้องหาถูกพิพากษาให้จำคุก แต่ยังมีได้ส่งตัวเข้าจำคุกในเรือนจำ แล้วมีการร้องขอให้ศาลสั่งให้ทุเลาการบังคับโทษจำคุกไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๒๔๖ จึงต้องดำเนินการกฎกระทรวงที่ออกในเรื่องนี้ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติตามมาตรา ๓๗ นี้ แต่ถ้าจำเลยถูกออกหมายบังคับคดีให้จำคุก กลายเป็นสภาพนักโทษในเรือนจำไปแล้ว ถ้าเกิดอาการผิดปกติทางจิต (หรือวิกลจริต) และมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ผู้บัญชาการเรือนจำก็ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑ ได้เลย

มาตรา ๓๘ ในระหว่างการบำบัดรักษาตามมาตรา ๓๗ เมื่อจิตแพทย์ผู้บำบัดรักษาเห็นว่าผู้ป่วยคดีได้รับการบำบัดรักษาจนความผิดปกติทางจิตหายหรือทุเลาและไม่มีภาวะอันตรายแล้วให้จิตแพทย์รายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นเพื่อจำหน่ายผู้ป่วยคดีดังกล่าวออกจากสถานพยาบาลต่อศาลโดยไม่ชักช้าและรายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นดังกล่าวให้คณะกรรมการสถานบำบัดรักษาทราบ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการบำบัดรักษาและการทำความเห็นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

อธิบาย มาตรานี้เป็นมาตรการที่สถานบำบัดรักษาจะส่งตัวผู้ป่วยคดี (ดูนิยามศัพท์) ที่ได้รับการรักษาจนหายหรือทุเลาและไม่มีภาวะอันตรายแล้วกลับไปยังผู้ที่ส่งมา เพื่อดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมต่อไป เพื่อมิให้ผู้ป่วยประเภทนี้ ตกค้างอยู่ในสถานบำบัดรักษานานเกินความจำเป็นและการดำเนินคดีความก็อาจจะหยุดชะงักไป

หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานและทำความเห็นต้องทำตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด*

* ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๓๐ ง หน้า ๑๒

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ศาลกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง (๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้ศาลส่งผู้ป่วยคดีพร้อมทั้ง สำเนาคำพิพากษาไปยังสถานบำบัดรักษา

ให้จิตแพทย์ผู้บำบัดรักษารายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับผู้ป่วยคดีไว้ ในกรณีที่ จิตแพทย์เห็นว่ามีความจำเป็นต้องบำบัดรักษาผู้ป่วยคดีต่อไป ให้รายงาน ผลการบำบัดรักษาและความเห็นต่อศาลทุกเก้าสิบวัน เว้นแต่ศาลจะมี คำสั่งเป็นอย่างอื่น

ให้นำความในมาตรา ๓๗ วรรคสามและวรรคสี่ และมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

อธิบาย มาตรานี้เป็นกรณีที่ศาล เห็นสมควรที่จะรอกการกำหนดโทษ ไว้หรือกำหนดโทษ แต่รอกการลงโทษ แล้วปล่อยตัวไป โดยศาลอาจกำหนด เงื่อนไข คุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น โดยให้ผู้นั้นไปรับการบำบัด รักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดและ หากศาลกำหนดให้ไปรักษาในสถานบำบัดรักษา สถานบำบัดรักษาก็ต้องปฏิบัติ ตามมาตรานี้